

Nedávno jsme psali o knížkách pro začínající astronomy. Povzdechl jsem si, že nevíme, jakou knížku Dick mohl používat. Nedalo mi a otázel jsem se Winifred Wilson, knihovnice TARSu, a dobře jsem udělal. Záhy přišla odpověď a od ní se odvinulo další pátrání, jehož výsledkem je následující článek.

„Objevitelem“ knížky byl knihovník Britské knihovny Matthew Barker. Vyhledal publikaci, která odpovídala náznakům v ZL, a navrhl, aby se o ni doplnila knihovna TARSu. Winifred k tomu napsala:

"Skutečně se zdá, že by to mohla být právě ta kniha, z níž Dorothea předčítala astronomovi v Zamrzlé lodi kapitána Flinta příslušné pasáže, doplněné hvězdnými mapami a citáty z Tennysona.“

Ale abych vás už déle nenapínal. Jde o knížku **Astronomy for Young Folks**¹, kterou vydalo v roce 1922 nakladatelství Duffield and Company v New Yorku.

ASTRONOMY *for* YOUNG FOLKS

BY

ISABEL MARTIN LEWIS, A. M.
(Connected with the Nautical Almanac Office
of the U. S. Naval Observatory)

NEW YORK
DUFFIELD AND COMPANY
1922

Zvědavější si ji mohou prolistovat nebo i důkladněji přečíst na adrese:

<https://archive.org/details/astronomyforyou00lewigooog/mode/2up>

Sama o své knize napsala: "Pokud se autorovi podaří vzbudit v dítěti zájem o hvězdy tak, aby se mohlo s rozumem dívat na oblohu a vítat hvězdy jako své přátele a zároveň pochopilo některé nejjednodušší a nejzákladnější astronomické pravdy, jako je rozdíl mezi hvězdami a planetami, pohyby nebeských těles a jejich relativní vzdálenosti od nás a místo naší planety-světa ve vesmíru, splní tato kniha svůj účel."

I při letmém prolistování je vidět, že citací z poezie, které Dicka dráždily, je tam opravdu hodně, nejen od Tennysona, ale i od dalších autorů.

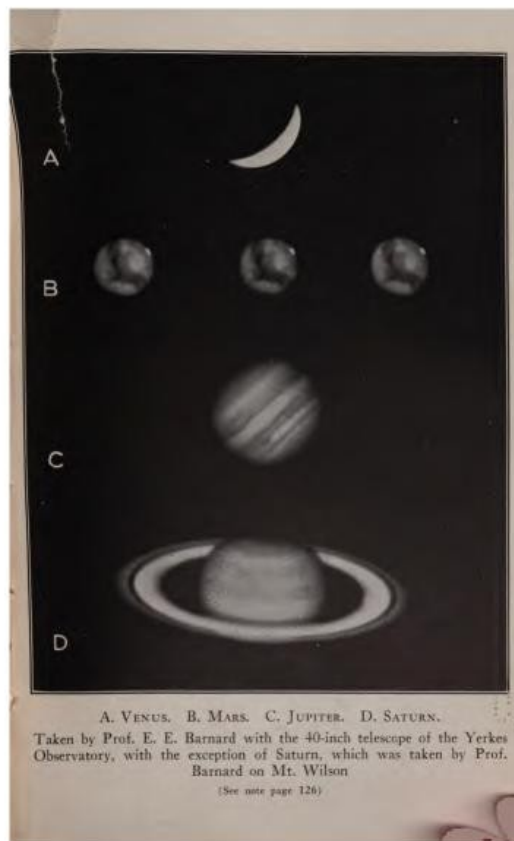
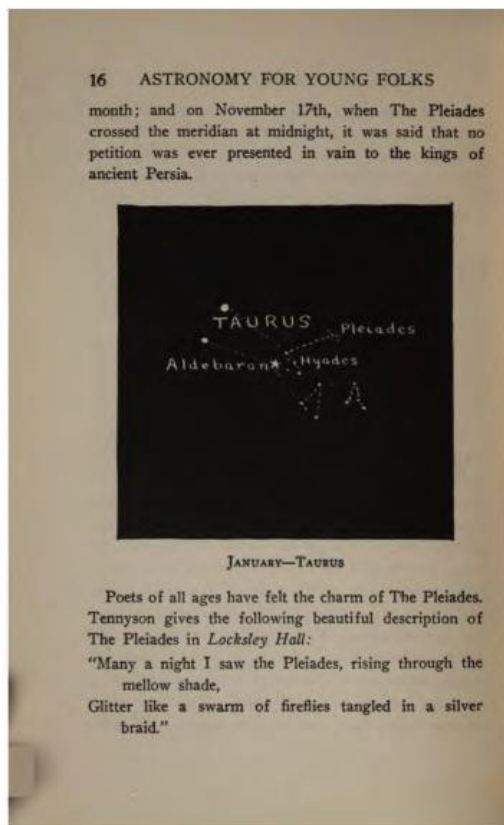
Ilustrační doprovod má do současných astronomických knížek, o nichž jsme psali nedávno, poměrně daleko – vzhledem k době vydání jsou jen černobílé. Text je ovšem velmi zajímavý a pestrý. Kniha je rozdělená do kapitol podle měsíců, kdy je ideální jednotlivá souhvězdí pozorovat.

---

1 Astronomie pro mládež

Samostatná kapitola je věnovaná souhvězdím jižní polokoule a další probírají Mléčnou dráhu, měsíce a samostatné kapitoly mají i planety, samozřejmě nechybí Saturn, o němž je v ZL zmínka. Jak vypadal přebal knihy, který v 2. kapitole ZL padl za oběť rozdělávání ohně, se mi zjistit nepodařilo. Dick ovšem zmiňuje obrázek Saturnu uvnitř knihy a na ten se můžete podívat.

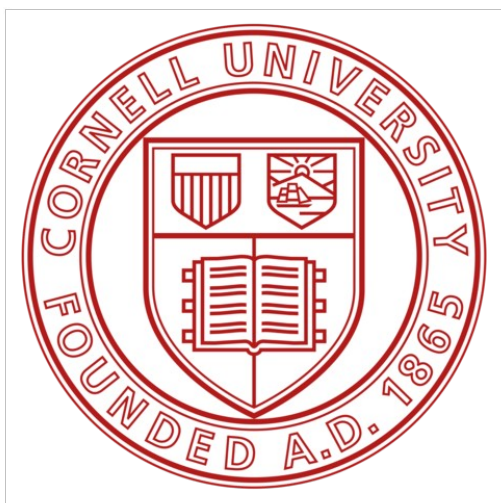
Na 267 stránkách je celkem 31 kapitol a knihu uzavírá několik užitečných tabulek.

Souhvězdí Býka (lednové pozorování)

Planety Mars, Venuše, Jupiter a Saturn

Jistě nebude bez zajímavosti zastavit se podrobněji u autorky této zajímavé knihy.

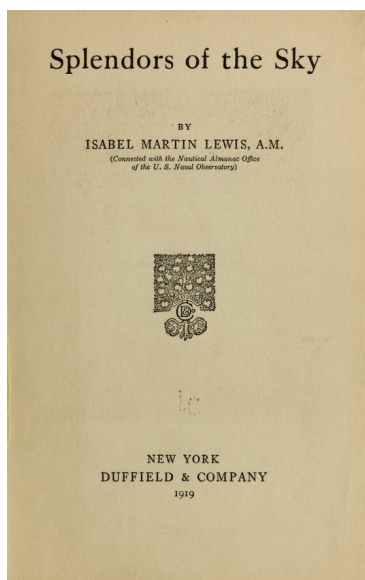

Isabel Martin² Lewis M.A.³ se narodila 11. července roku 1881 v Old Orchard Neach ve státě Maine. Studium matematiky na Cornellově univerzitě v Ithace (stát New York) úspěšně dokončila roku 1905. Do roku 1907 pracovala jako „computer“⁴ v U.S. Naval Observatory (Washington D.C.). Zabývala se výpočty umožňující předpovídat zatmění, které se staly základem jejích dalších vědeckých prací. Zde se i seznámila se svým manželem astronomem Cliffordem Spencerem Lewisem – svatbu měli v prosinci 1912.

Po narození syna Roberta Winslow Lewise pracovala na částečný úvazek a věnovala se synovi a domácnosti. V tomto období se zabývala i popularizací astronomie. Výsledkem byly dvě knihy a spousta článků do různých periodik.

První knihou byla **Splendors of the Sky**⁵. Vyšla v roce 1919 v nakladatelství Duffield and Company v New Yorku. Na téměř 370 stranách popisuje a vysvětluje astronomické objekty a jevy. Jsou tu sebrané a upravené články, které vycházely v New York Evening Sun. Z dnešního pohledu je obzvláště zajímavá kapitola XIV., jak oxid uhličitý v zemské atmosféře ovlivňuje klima. Vidíme, že nebezpečí skleníkových plynů si byli vědci vědomi už před více než sto léty, ale dlouho je nikdo nebral na vědomí.

2 Rodné příjmení

3 M.A. = Master of Arts = Magistr

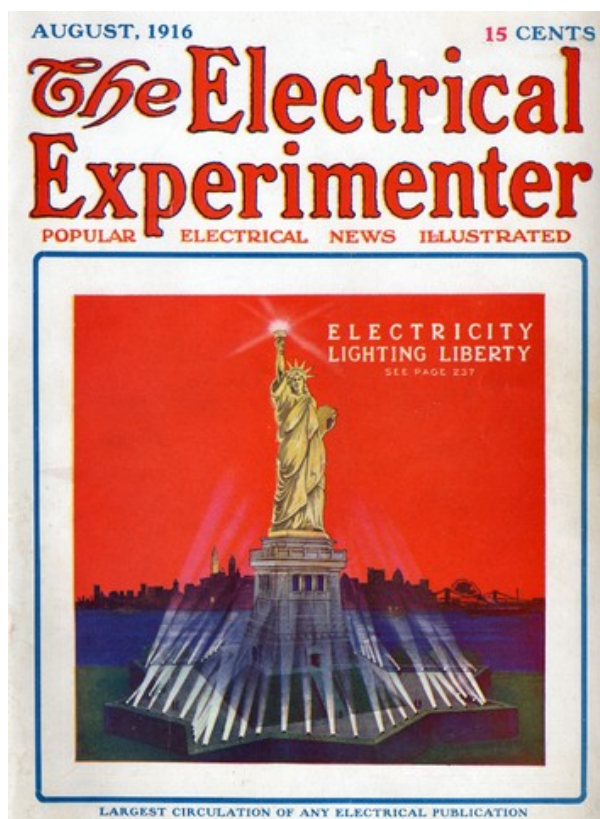
4 Slovem „computer“ se od 17. století až do nástupu počítačů označoval člověk provádějící výpočty, tedy řekněme „počtář“.

5 Nádhery oblohy. Dostupná na adrese <https://archive.org/details/splendorofsky00lewi/mode/2up>

Její druhou knížkou byla **Astronomy for Young Folks**, o níž již byla řeč.

Třetí, už odbornější knihou byla **A Hand Book Of Solar Eclipses**⁶ z roku 1924.

Jak už jsme naznačili, psala do do novin a časopisů. Milovníky a znalce sci-fi patrně zaujme její spolupráce s vydavatelem Hugo Gernsbackem. Kromě prvního a dnes patrně nejznámějšího sci-fi magazínu *Amazing Stories* vydával i řadu dalších, mezi nimi i *The Electrical Experimenter*. Navzdory názvu se časopis nezabýval výlučně elektřinou, ale i jinými vědními obory. Isabel Lewis do něj přispívala články o astronomii. Slavným přispěvatelem byl i Nikola Tesla, který pro magazín napsal několik článků.

K práci v U.S. Naval Observatory se Isabel Lewis vrátila v roce 1927 po smrti svého manžela. Specializovala se hlavně na výzkum zatmění a zúčastnila se dvou expedic za pozorováním úplného zatmění Slunce – v roce 1936 do Ruska a v roce 1937 do Peru.

Do důchodu odešla v roce 1955, ale stále přispívala články do různých časopisů. Zemřela v červenci roku 1966. Jeden z jejích kolegů se o ní vyjádřil, že byla „velmi schopná v době, kdy ženy hrály v astronomii velmi malou roli.“

čfk

6 Příručka slunečních zatmění